

Arlo publikoa

Eusko Jaurlaritzak aurkeztu dituen 2019ko lehen lauhilekorako aurrekontu eragiketek portaera positiboa erakutsi zuten, finantzazio ahalmena %84,7 handituta eta zenbaki absolutuetan 341,1 milioi euroetara iritsita. Berriro ere, goranzko bilakaera hori diru sarrera arrunten portaera onean oinarritu zen (%6,7), zergen bidezko diru bilketak hazkunde nabarmena eduki zuelako, ekonomia jardueraren une onari dagokion moduan.

Era berean, gastu arrunt guztiek, transferentzia arruntak izan ezik, gorakadak izan zituzten, baina beraien hazkunde globala (%2,6) diru sarrera arruntena baino apalagoa izan zen. Talde hori osatzen duten kapitulu guztien artean, finantza gastuen gorakada (%16,6) nabarmendu behar da, zorpetze gordinaren igoerak eraginda. Aipatu diren aldakuntza guztien ondorioz, aurrekontuaren superabita ia bikoiztu egin zen (%94,5) aurreko urteko epealdian zegoenaren aldean.

EUSKO JAURLARITZAREN AURREKONTUKO ERAGIKETAK (urtarrila-apirila)

Mila euro

	2018	2019	Aldaku. %
1. SARRERA ARRUNTAK	3.232.273	3.448.554	6,7
2. GASTU ARRUNTAK	2.948.824	3.025.167	2,6
Langileen gastuak	596.310	649.314	8,9
Funtzionamenduko gastuak	1.130.472	1.144.952	1,3
Finantza gastuak	60.922	71.051	16,6
Transferentzia arruntak	1.161.120	1.159.850	-0,1
3. AURREZKI GORDINA (1-2)	283.449	423.387	49,4
4. KAPITALEKO SARRERAK	9.035	6.642	-26,5
5. KAPITALEKO GASTUAK	107.870	88.967	-17,5
Inbertsio errealak	16.601	9.665	-41,8
Kapitaleko transferentziak	91.269	79.302	-13,1
6. FINANT. AHAL (+) EDO BEHAR (-) (3+4-5)	184.614	341.062	84,7
7. FINANTZA AKTIBOEN ALDAKUNTZA GARBIA	3.832	4.889	27,6
8. FINANTZA PASIBOEN ALDAKUNTZA GARBIA	360.041	745.064	100,2
9. AURREKONTU SUPERABITA/DEFIZITA (6+7+8)	548.487	1.066.848	94,5
10. AURREKONTU SUPERAB/DEFIZITA KUTXA TERMINOTAN	-516.377	860.336	-

Iturria: Ogasun eta Ekonomia Saila.

Beste aldetik, zergen bidezko diru bilketa erritmo onean hazi zen eta %2,9 handitu zen apirila arte, ekonomiaren bilakaera onari erantzunez, zeren eta zertxobait apaldu bada ere, oraindik hazkunde erritmo altuei eusten baitie. Zehatz-mehatz adierazita, aurtengo lehen lau hilekoetan 4.572,9 milioi euroko diru bilketa lortu zen. Diru kopuru hori iazko epe berean jaso zena baino 130 milioi gehiago dira.

Zuzeneko zergen batuketak gehikuntza tasa txikia (%0,7) aurkeztu zuen, sozietateen gaineko zergak tasa negatiboak (%-3,5) izan zituelako eta PFEZk tasa positiboak eskuratu zituen arren, tasa horiek ez zirelako tamaina handikoak (%0,5) izan. Egia da urte bateko lehen lau hilabeteko epea esanguratsutzat jo daitekeela jadanik, atxikipenen bi hiruhilekoetako diru sarrerak erregistratuta daudelako, baina data horretan oraindik ez zen amaitu zerga kitatzeko kanpaina. Beraz, hileko batzuk itxaron beharko da jakiteko ekitaldiak aurreikuspenei erantzuteko gai izango den ala ez.

Errentaren gaineko zergaren urte arteko aldakuntza tasa amatasunaren prestazioei lotutako diru kopuruen itzulketak baldintzatu zuen, zergaren diru bilketa lastatu zuelako. Hala eta guztiz ere, lanaren etekinen atxikipenek hazkunde sendoa (%5,2) jaso zuten berriro, enpleguaren hazkundeari esker eta enpresetan adosten hasi diren soldata igoerei esker.

PFEZa ez bezala, sozietateen gaineko zergak, zuzeneko zergen beste osagai garrantzitsua baita, aldakuntza tasa negatiboak (%-3,5) aurkeztu zituen, batez ere ondare irabazien atxikipenek eta kapital higigarriaren atxikipenek bilakaera txarra izan zutelako. Pasa den ekitaldiaren azken hilekoetan, errenta horiek nabarmendu ziren, suspertu egin zirelako, dibidenduen ordainketa aurreratu zelako.

Analisia zeharkako zergetan fokatuta eta BEZarekin hasita, argitu behar da zerga horren diru bilketa negatiboa izan dela apirila arte (%-0,6), baina jaitsiera hori Estatuarekin egiten den zerga doikuntzak (%13,0) konpentsatu zuen. Bertan kudeatutako atalean zergak izan zuen moteltzearen arrazoiak gastuaren gehikuntza txikiagoa eta, batez ere, itzulketen hazkunde sendoa dira. Itzulketen kontu hori garrantzitsua da 2018ko epe berean nahiko maila apala izan zuelako, oraingo alderaketa areagotuz.

Azkenik, zerga bereziek bizitasun nabarmena (%10,5) erakutsi zuten, nagusiki alkoholaren gaineko zergak (%40,0) eta hidrokarburoen gainekoak (%11,9) hazkunde garrantzitsuak eskuratu zituztelako. Eraitza hori Estatuan, epealdi berean, lortutakoa baino nabarmen hobea da, zeren eta lurralde horretan gehikuntza orokorra %5,2 izan zelako, hidrokarburoena %7,0 izan zen bitartean.

ZERGA ITUNDUEN BILAKAERA (urtarrila-apirila)

Mila euro

ZERGAK	Diru bilketa		
	2018	2019	% Ald. 19/18
PFEZ	1.823.831	1.832.822	0,5
- Lanaren eta lanbide jard. etekinen atxikipenak	1.730.487	1.820.924	5,2
- Kapital higigarriaren etekinen atxikipenak	76.833	56.407	-26,6
- Kapital higiezinaren etekinen atxikipenak	28.907	29.338	1,5
- Ondare irabazien atxikipenak	25.128	8.895	-64,6
- Loteria eta apustu jakin batzuen g/zerga bereziak	30.420	43.922	44,4
- Prof. eta enpresarien ordainketa zatikatuak	58.496	62.489	6,8
- Kuota diferentzial garbia	-126.441	-189.155	-49,6
Sozietateen gaineko zerga	183.471	177.003	-3,5
- Kapital higigarriaren etekinen atxikipenak	76.833	56.407	-26,6
- Kapital higiezinaren etekinen atxikipenak	28.907	29.338	1,5
- Ondare irabazien atxikipenak	25.128	8.895	-64,6
- Kuota diferentzial garbia	52.603	82.362	56,6
Ez-egoiliarren errentaren gaineko zerga	-4.419	16.203	-
Oinordetza eta dohaintzen gaineko zerga	39.383	36.314	-7,8
Ondarearen gaineko zerga	3.839	8.096	110,9
Kreditu entitateen gordailuen gaineko zergak.	-	-	-
Energia elektrikoaren ekoizpenaren gaineko zerga	10.744	493	-95,4
ZUZENEKO ZERGAK GUZTIRA	2.056.849	2.070.931	0,7
BEZaren bertoko kudeaketa	1.476.746	1.467.906	-0,6
Ondare eskualdatzeen gaineko zerga	50.346	57.060	13,3
Egintza juridiko dokumentatuen gaineko zerga	14.686	17.088	16,4
Garraio bide jakin batzuen gaineko zerga bereziak	7.393	9.178	24,1
Fabrikazioaren zerga berezia. Bertoko kudeaketa	522.596	577.346	10,5
Aseguru sarien gaineko zerga	24.646	24.652	0,0
Joko jardueren gaineko zergak	2.632	2.410	-8,4
Berotegi efektuko gasen gaineko zergak	1.112	812	-27,0
Iraungitako zergak	-3.036	-938	69,1
ZEHARKAKO ZERGAK GUZTIRA	2.097.121	2.155.515	2,8
TASAK ETA BESTE. SARRERAK GUZTIRA	35.718	30.931	-13,4
BERTON KUDEATUTAKO ZERGA ITUNDUAK	4.189.688	4.257.377	1,6
BEZaren doikuntza	428.393	483.911	13,0
Zerga berezian doikuntza	-175.814	-168.423	4,2
ITUNDUTAKO ZERGAK GUZTIRA	4.442.267	4.572.865	2,9

Iturria: Foru aldundiak.